

בע"א (חדרה) 46535-12-13 - חסן מחאמיד זטאם נ' עיריית חדרה

בע"א (חדרה) 46535-12-13 - חסן מחאמיד זטאם נ' עיריית חדרה

בע"א (חדרה) 46535-12-13

חסן מחאמיד זטאם

נגד

עיריית חדרה

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לעניינים מקומיים בחדרה

[11.02.2014]

כב' השופטת טל תדמור-זמיר

החלטה

בפניי "בקשה לעיון חוזר ולשינוי החלטה מיום 1.1.14 בהתייחס לבקשת המבקש להארכת מועד להישפט, לביטול דו"ח חניה ובצידה בקשה לעיכוב הליכי גביה עד להכרעה סופית בבקשה והכל בקשר עם ארבע הודעות תשלום קנס בגין עבירות חניה, אשר בוצעו, לכאורה, על ידי המבקש בשנים 2000, 2004 ו- 2005 בתחום שיפוטה של המשיבה (להלן: "הדו"חות").

טענות הצדדים

המבקש טוען כי מעולם לא קיבל הדו"חות ואך ביום 16.9.13 נודע לו לראשונה אודותיהם, עת קיבל "התראה לפני פריצה" בגין חוב למשיבה ועתה מבקש הוא להורות על ביטול הדו"חות מחמת התיישנותם.

לטענת המשיבה יש לראות את המבקש כאילו הורשע ונגזר עליו הקנס, מאחר וחלפו המועדים הקצובים בחוק להגשת בקשה להישפט והמבקש לא העלה כל טעם לאיחור בהגשת בקשתו.

המשיבה טוענת כי שלחה למבקש את הודעות תשלום הקנס בגין הדו"חות בדואר רשום במועד הקבוע בחוק (נספח ב' ו-ג' לתגובה) ואף נמסרה למבקש אזהרה במסירה אישית בביתו על ידי גובה מחברת הגביה (נספח ד' לתגובה) וטענה כי משכך, יש לדחות את טענת התיישנות העבירה.

כן טוענת המשיבה כי אין בנסיבות המקרה משום נסיבות חריגות המצדיקות קיום דיון במעמד הצדדים ויש לדחות את הבקשה.

דיון

לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה לה סבורה אני כי דין הבקשה להתקבל באופן חלקי ואנמק.

עבירות החניה שבגינן נקנס המשיב הינן עבירות קנס מסוג ברירת משפט שחלות עליהן הוראות סעיפים 228-230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ); הליך של ברירת משפט נפתח בהמצאה כדן של הודעת תשלום קנס המפרטת, בין היתר, את העבירה ואת שיעור הקנס שנקבע לה, כעולה מהוראות סעיף 228(ב) לחסד"פ.

הודעה זו היא מסמך קונסטיטוטיווי ומסירתה לנאשם פותחת את ההליך הפלילי נגדו (רע"פ 7752/00 ניר נ' מדינת ישראל, 15.5.02).

תקנה 41(א) לתקנות סדר הדין הפלילי התשל"ד - 1974 (להלן: "התקנות") קובעת כי בעבירות קנס של העמדת רכב במקום שהעמדתו אסורה לפי חיקוק, מותר להצמיד לרכב הודעה על מעשה העבירה.

במידה ולא שולם הקנס במועד שנקבע בהודעה ובעל הרכב לא ביקש להישפט, על הרשות החובה להמציא הודעת תשלום קנס חדשה בהתאם להוראות תקנה 41(ב) הקובעת: "לא שולם הקנס במועד שנקבע בהודעה שהוצמדה לרכב ולא ביקש בעל הרכב להישפט תוך אותו מועד, תומצא לבעל הרכב הרשום ברשות הרישוי הודעת תשלום קנס חדשה".

עבירת קנס הינה עבירה מסוג "ברירת משפט" שהיא עבירת "חטא" ועל כן מתיישנת היא תוך שנה מיום ביצועה. כי כך, נדרשת המשיבה להמציא למבקשת את הודעת תשלום הקנס - בדואר רשום - בתוך שנה מיום ביצוע העבירה (סעיף 225א(א) לחסד"פ).

אדון עתה בדרכי ההודעה.

סעיף 237(א) לחסד"פ קובע כי:

"237. (א) מסמך שיש להמציאו לאדם לפי חוק זה, המצאתו תהיה באחת מאלה:

(1) במסירה לידי; ובאין למצאו במקום מגוריו או במקום עסקו - לידי בן משפחתו הגר עמו ונראה שמלאו לו שמונה עשרה שנים, ובתאגיד ובחבר בני-אדם - במסירה במשרדו הרשום או לידי אדם המורשה כדן לייצגו;

(2) במשלוח מכתב רשום לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר בני האדם, עם אישור מסירה; בית המשפט רשאי לראות את התאריך שבאישור המסירה כתאריך ההמצאה."

תקנה 44 א לתקנות מוסיפה על הוראה זו וקובעת חזקת מסירה. זו לשונה:

"44. בעבירות תעבורה שעליהן חל סעיף 239 לחוק ובעבירות קנס רואים את ההודעה על ביצוע העבירה, ההודעה לתשלום קנס או ההזמנה למשפט, לענין עבירת קנס כאילו הומצאה כדן גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלן" (ההדגשות שלי - ט.ת.ז.).

דהיינו, המחוקק אינו דורש מהרשות להודיע לנאשם בבירור ואף לא לשלוח לו דואר רשום עם אישור מסירה. כל שנדרש הוא משלוח הודעה בדואר רשום, או אז עובר נטל הראיה ישירות אל כתפי הנאשם להוכיח כי לא הודע לו. אם לסכם האמור עד כה, הרי שהדרישות מהרשות פשוטות. מקום בו אדם עבר עבירה ולא ניתנה לו במקום הזמנה על ידי פקח, על הרשות להודיעו על קיום העבירה בדואר רשום, תוך שנה מיום ביצוע העבירה. לא עשתה כן - התיישנה העבירה.

בעניינינו, צרפה המשיבה לתגובתה אישור על שליחת הדואר הרשום (נספח ב') ממנו ביקשה ללמוד כי המציאה למבקש את הדו"חות תוך שנה מיום ביצוע העבירה ומשכך לא התיישנו. ברם, עיון מדוקדק בנספחים שצורפו מעלה את הנתונים הבאים:

באשר לדו"ח מס' 17772765 מיום 20.5.04 צורף תדפיס לפיו נמסר למשלוח ביום 29.10.04 וביום 1.7.05

באשר לדו"ח מס' 20918066 מיום 28.11.05 צורף תדפיס לפיו נמסר למשלוח ביום 24.1.06 וביום 21.4.06

באשר לדו"ח מס' 25312760 מיום 23.11.05 לא מצאתי אישור משלוח דואר בנספחים שהוגשו.

המשיבה מבקשת לקבוע כי בוצעה המצאה כדן של הדו"חות בדואר רשום, תוך שנה מיום ביצוע העבירה, בהסתמך על תדפיס "רשימת דברי דואר רשומים שנמסרו למשלוח" ממנו עולה, לטענתה, כי הדו"חות נשלחו בדואר רשום במועד המצוין על גבי התדפיס (להלן: "התדפיס").

המשיבה לא צרפה לתדפיס אישור דואר ישראל בדבר משלוח הדו"חות מושא התדפיס בדואר רשום, פגם שניתן היה לרפא, לו היה בידיה אישור מסירה של דבר הדואר, אף ממועד מאוחר יותר.

נשאלת השאלה, אם כן, האם יכול התדפיס שכותרתו "רשימת דברי דואר רשומים שנמסרו למשלוח" להוות ראיה לאישור בדבר משלוח בדואר רשום כמצוות המחוקק?

על מנת לסבר את האוזן יובהר כי מעיון בתדפיס עולה כי במקור מכיל הוא רשימה ארוכה של דברי דואר אשר נמסרו לדואר, על מנת שיישלחו בדואר רשום. כל הדו"חות הנזכרים בתדפיס מחוקים, למעט הדו"ח הרלבנטי, המתייחס למבקשת. בראש התדפיס רשומים הפרטים כדלקמן:

"רשות החניה, עיריית חדרה, רשימת דברי דואר רשומים (לפי מיקוד) שנמסרו למשלוח".

בפינה השמאלית העליונה של התדפיס מצוין תאריך ומתחת מפורטים דברי הדואר לפי מס' רץ, שם משפחה, שם פרטי, כתובת ומספר הדו"ח (זאת ניתן ללמוד כאמור, אך מהשורה הבודדת בה מופיעים פרטי המבקשת, שכן יתר הפרטים, מחוקים).

אישור משלוח דבר דואר רשום הינו אישור מודפס של רשות הדואר אשר מציין, בין היתר, את מועד משלוח הדואר הרשום על ידי רשות הדואר, הלכה למעשה. עיון בתדפיס "רשימת דברי דואר רשומים שנמסרו למשלוח" מעלה כי אין מדובר באישור משלוח דואר רשום, אלא לכל היותר באישור על מסירה למשלוח בדואר רשום.

משכך, אני סבורה כי אין די באותו תדפיס כדי להוכיח שדבר הדואר אכן נשלח למבקשת בדואר רשום תוך שנה ממועד ביצוע העבירה. רוצה לומר, כי בהעדר אישור על משלוח דבר דואר רשום (להבדיל מאישור על מסירת דבר דואר לבית הדואר), לא הוכח כי דו"ח מס' 17772765 מיום 20.5.04 ודו"ח מס' 20918068 מיום 28.11.05 אכן נשלחו למבקש בדואר רשום תוך שנה מיום ביצוע העבירה ובנסיבות הרי שלא קמה חזקת המסירה.

כאמור, בהתייחס לדו"ח 25312760 מיום 23.11.05 כלל לא צורף תדפיס המעיד כי הדו"ח אכן נשלח למבקש.

בית המשפט בתוך עמו הוא יושב ולא נסתרת מעיניו הטענה לפיה אזרחים רבים יושבים בחיבוק ידיים, מתעלמים מקיומם של דו"חות חניה נגדם ואך משמגיעה החרב אל סף צווארם, פונים הם לבית המשפט בטענות שונות ומשונות ובית המשפט צריך למנוע מהם לפעול בדרך נלוזה זו.

אלא שלטענה זו יש להשיב כי על מנת להילחם בתופעה האמורה, צריכה הרשות בראש ובראשונה לפעול, כנדרש מכל אזרח, על פי הוראות הדין.

נסיון החיים, כמו גם הנסיון השיפוטי מלמדים כי לא תמיד מגיע דואר רשום למי שנשלח לו ובכל זאת החליט המחוקק ללכת לקראת הרשות ולקבוע את חזקת המסירה.

על בית המשפט לדקדק דווקא במעשי ופעולות הרשות שכן בית המשפט אמון על שמירת שלטון החוק. אך לאחר שתעמוד הרשות בדרישות החוק, ניתן יהא לפנות בדרישות לאזרח.

איני מתעלמת מאי הנוחות שהחלטה זו עלולה לגרום לעומד ומתבונן מהצד, שיכול ויאמר כי יצא חוטא נשכר. אלא שבנסיבות שפורטו לעיל אין הדבר כך. כל שהיה על המשיבה לעשות הוא להציג אישור המעיד כי ביום אנשלח למבקשת דואר רשום ואין למשיבה להלין אלא על עצמה, על שלא הקפידה למלא אחר הוראות החוק ויצאה ידי חובתה בהגשת התדפיס האמור.

כן יש לזכור כי תנאי לקיומו של הליך הוגן הוא שאדם שהליך נפתח כנגדו ידע על כך. בפרט כאשר מדובר בהליך גבייה אשר טומן אפשרות לנקיטת הליכי גבייה מנהליים העלולים להיות פוגעניים ולהסב לו הוצאות לשם תשלום החוב (ראו דברי כב' הש' פוגלמן במסגרת רע"א 5255/11 עיריית הרצליה נ' אברהם חנוך כרם (11.6.13)). בהתייחס לדו"ח מס' 4405866 מיום 29.10.00 - שונים הם פני הדברים שכן עיון בנספחים א' ו-ד' מלמד כי ביום 26.12.06 נמסרה למבקש, במסירה אישית, התראה טרם נקיטת הליכים - בהתייחס לתיק גביה מס' 1400045105 שנפתח בגין דו"ח זה.

משמכתב ההתראה נושא מספרו של תיק גביה אחד בלבד אין בו כדי להשליך על ידיעת המבקש אודות קיומם של שני תיקי גביה נוספים שנפתחו בגין יתר הדו"חות (כעולה מעיון בנספח א' לתגובה).

הדו"ח ניתן למבקש בשנת 2000 והמועד להישפט בגינו חלף זה מכבר. סעיף 229 (ח2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"; קובע כי במידה ולא הוגשה בקשה להישפט במועדים הקצובים בחוק יראו את הנאשם כמי שהורשע בבית המשפט ונגזר עליו הקנס הנקוב בהודעת תשלום הקנס.

כאמור לעיל, עיון בנספחים א' ו-ד' לתגובה מעלה כי המשיבה המציאה למבקש דרישת תשלום בגין הדו"ח במסירה אישית עוד ביום 26.12.06.

סעיף 230 לחסד"פ קובע כי "בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו". שבתי ועיינתי בבקשת המבקשת בנסותי למצוא תשובה לשאלה מדוע ישב המבקש בחיבוק ידיים מאז שנת 2006 לכל המאוחר, אולם לא מצאתי כל טעם או הסבר לשאלה האמורה. נשאלת השאלה מדוע לא פנה כבר אז לבית המשפט בבקשות מתאימות?

באשר למועד הגשת בקשה להישפט, יפים דברי כב' הש' ג'ובראן ברע"פ 11165/08 אריה שורשי נ' עיריית תל - אביב - אגף החניה (2.6.09):

"כפי שעמד על כך בית המשפט לעניינים מקומיים, המבקש לא השכיל להגיש את בקשתו להישפט במועדים שנקבעו לכך בחוק, ולא העלה נימוק כלשהו אשר הצדיק חריגה מהכלל ודיון בטענותיו לגופן, לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי. (...) משפנה לבית המשפט כשלוש שנים לאחר פקיעת המועד שנקבע לכך בחוק, ומשהפך פסק דינו לחלוט, לא מצאתי פגם בהחלטת בית המשפט לעניינים מקומיים, אשר אושרה על ידי בית המשפט המחוזי, כי אין מקום לקבל את בקשתו להארכת מועד להגשת בקשה למתן רשות להישפט".

וכן דבריו ברע"פ 329/10 סדגר נ' מ"י (27.1.10):

"עסקינן בעבירה מסוג "ברירת משפט". על כן יש להראות כי האיחור בהגשת הבקשה להישפט נובע מסיבות סבירות, שכן הנחת היסוד של המחוקק בעבירות מסוג זה היא כי הנאשם כלל אינו מעוניין להישפט בגין מעשיו. שונה מצב זה ממקרה בו לנאשם זכות להישפט מלכתחילה, כברירת מחדל, וניתן פסק דין בהיעדרו, שאז ישנו מקום לשקול ביתר שאת אם ישנו מקום לבטל את הרשעתו (ראו רע"פ 1260/09 סעיד נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 2.6.2009)). לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם הנאשם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שקיימים נימוקים מיוחדים שיפורטו בהחלטה. הדרישה לנימוקים מיוחדים אינה בגדר סרח עודף מילולי מיותר; היא באה להקנות להחלטה להתיר שפיטה באיחור, הצדקה מהותית. דרישה זו לנימוקים מיוחדים מצמצמת את שיקול דעת בית המשפט, וזאת על מנת לא לפגוע בתכליות המיוחדות העומדות בבסיס קיומם של סדרי הדין המיוחדים בעבירות מסוג "ברירת משפט". אכן לכל אדם הזכות ליומו בבית המשפט, ואולם זכות זו אינה מוחלטת ומולה עומדים זכויות ואינטרסים נוגדים. מתן אפשרות במקרים מסוימים להרשיע אדם בהיעדרו או למנוע ממנו להישפט במקרים מסוימים משקפת את "האיזון אותו קבע המחוקק בין זכותו של הנאשם לנכוח במשפטו לבין הצורך בניהול יעיל של ההליך המשפטי" (ע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' מנחם (טרם פורסם, 6.1.2009)).

כן ראו ע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' שרון מנחם (6.1.09) שם שב בית המשפט העליון על ההלכה שנקבעה

ברע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 793 בציינו:

"נחזור, אפוא ונדגיש כי בקשה לביטול פסק דין אין להגיש באופן סתמי וללא ביסוס הטענות המועלות בה. כפי שנקבע בעניין איטליא על המבקש להעלות בבקשתו לביטול פסק הדין את כל טענותיו, כולל אסמכתאות להן ותצהיר מטעמו התומך בבקשתו, ככל הנדרש. בית המשפט המעיין בבקשת הביטול מוסמך לדחותה על סמך האמור בה בלבד; כך ייעשה בוודאי אם הטענות אינן מאומתות והבקשה אינה מגלה עילה לביטול פסק הדין. בית המשפט מוסמך גם לבקש את תגובת המדינה לבקשה, אם ראה צורך בכך, ובנסיבות מתאימות וחריגות אף יזמן את הצדדים לדיון בבקשה אם יראה לנכון".

כי כך, ומשהמבקש לא הסביר השיהוי בפנייתו לבית המשפט, אני דוחה הבקשה בהתייחס לדו"ח מס' 4405866 מיום 29.10.00.

סוף דבר

לאור שפורט לעיל, אני סבורה כי המשיבה לא עמדה בנטל הראיה המוטל עליה בהתייחס לשלושת הדו"חות שיפורטו להלן ולכן קובעת כי התיישנו.

המשיבה תפעל לביטול דו"ח מס' 17772765 מיום 20.5.04; דו"ח מס' 20918068 מיום 28.11.05 ודו"ח מס' 25312760 מיום 23.11.05 מחמת התיישנותם.

באשר לדו"ח מס' 4405866 מיום 29.10.00 אני דוחה את בקשת המבקש ומותירה אותו על כנו והמשיבה רשאית להמשיך בהליכי גבייה לגביו.

המזכירות תשלח לצדדים העתק ההחלטה.

ניתנה היום, י"א אדר תשע"ד, 11 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.